

Цей переклад підготовлений Радою Європи в межах Плану дій Ради Європи для України на 2018-2021 роки та фінансований за рахунок коштів на рівні Плану дій, наданих Естонією, Ірландією, Латвією, Литвою, Ліхтенштейном, Люксембургом, Нідерландами, Норвегією, Польщею, Румунією, Туреччиною, Угорщиною, Фінляндією, Чеською Республікою, Швейцарією, Швецією та Канадою.

This translation is produced by the Council of Europe within the framework of the Council of Europe Action Plan for Ukraine 2018-2021 and funded with Action Plan-level funds provided by the Czech Republic, Estonia, Finland, Hungary, Ireland, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Poland, Romania, Sweden, Switzerland, Turkey and Canada.

## ***Bekos i Koutropoulos проти Греції - 15250/02***

Рішення від 13.12.2005 [Секція IV]

### **Стаття 14**

#### **Дискримінація**

Фізичне і словесне насильство, нібито мотивоване расистськими міркуваннями, стосовно двох ромів протягом перебування їх під вартою, а також ефективність відповідного розслідування:  
*відсутність порушення, порушення*

### **Стаття 3**

#### **Нелюдське поводження**

*Факти:* Заявники, роми за походженням, були затримані поліцією під час спроби пограбувати кіоск. Перший заявник стверджує, що йому завдали численні удари дубцем по спині, давали ляпаси і били кулаками як під час затримання, так і протягом допиту у відділку поліції. Другий заявник стверджує, що також був жертвою фізичного і вербального насильства протягом усього допиту. Уряд спростовує цю версію подій. Наступного дня, після звільнення заявників, судово-медичний експерт видав довідку про те, що заявники мали «легкі тілесні ушкодження, завдані протягом останніх 24 годин важким тупим предметом». Заявники надіслали до Суду фотографії, зроблені у день їхнього звільнення, на яких видно їхні поранення. Через широке висвітлення у ЗМІ цього інциденту, міністерство громадського порядку наказало провести адміністративне розслідування. Відповідно до слідчого рапорту, поліцейські, які затримали заявників, поводитись «у рамках законності і у належний спосіб», тоді як двоє інших поліцейських виявили щодо заявників під час їх перебування під вартою «особливу жорстокість». У рапорті рекомендувалось тимчасово призупинити їхні повноваження поліцейських, але цей захід ніколи не був втілений. Після цього заявники подали скаргу проти згаданих поліцейських. Було видано постанову про відкриття офіційного розслідування, і одного з працівників поліції було віддано під суд за застосування фізичного насильства під час допиту. Апеляційний суд виправдав цього поліцейського, оскільки не було доведено, що він брав участь у будь-яких діяннях жорстокого поводження. Відповідно до грецького права, заявники, які були цивільними позивачами у цьому провадженні, не могли оскаржити дане рішення.

*Право:* Стаття 3 (стосовно жорстокого поводження) – Суд нагадує, що, якщо особу було взято під варту у хорошому стані здоров'я, але на момент звільнення у неї буде виявлено тілесні ушкодження, то держава має надати вірогідне пояснення щодо походження цих тілесних ушкоджень. Проте, у даній справі державні органи нічого не зробили. Суд робить висновок, що серйозні тілесні ушкодження, отримані заявниками під час перебування під владою поліції, а також почуття страху, неспокою та приниження, спричинені оскаржуваним поводженням з ними, беззаперечно змусили заявників відчути страждання, тяжкість яких є достатньою, аби діяння поліцейських було кваліфіковано як нелюдське і таке, що принижує гідність, поводження, у розумінні статті 3.

*Висновок:* порушення (одноголосно).

Стаття 3 (стосовно ефективності розслідування) – Протягом адміністративного розслідування та наступного судового провадження неодноразово визнавалось, що заявники під час перебування під вартою стали жертвами жорстокого поводження. Водночас, ні у рамках кримінального провадження, ні в контексті внутрішньої дисциплінарної процедури, проведеної всередині поліції, жодного поліцейського не було покарано за жорстоке поводження із заявниками. Одному з поліцейських було присуджено сплатити штраф у розмірі менш ніж 59 євро, але не за те, що він сам скоїв жорстоке поводження із заявниками, а на тій підставі, що він не перешкодив підлеглим поводитись подібним чином із заявниками. Жодного з поліцейських, причетних до інциденту, не було відсторонено від посадових обов'язків, незважаючи на рекомендації рапорту, складеного в рамках адміністративного розслідування. Схоже, розслідування, не призвело до жодного конкретного результату, і шкоду, завдану заявникам, не було відшкодовано. З огляду на відсутність ефективного розслідування обґрунтованих скарг заявників, відповідно до яких вони є потерпілими від жорстокого поводження під час перебування під вартою, Суд робить висновок про порушення статті 3.

*Висновок:* порушення (одноголосно).

Стаття 14 в сукупності зі статтею 3 (стосовно відповідальності держави за жорстоке поводження, засноване на дискримінаційному ставленні) – Суд вважає, що, хоча поведінка поліції щодо заявників під час перебування їх під вартою заслуговує на сувору критику, однак ця поведінка не є сама по собі достатньою підставою для висновку про те, що поводження поліцейських із заявниками було мотивоване расизмом. Тому Суд робить висновок про відсутність порушення статті 14 Конвенції в сукупності зі статтею 3 щодо тверджень про те, що расистське ставлення вплинуло на спосіб, у який поліція поводитись із заявниками.

*Висновок:* відсутність порушення (одноголосно).

Стаття 14 в сукупності зі статтею 3 (стосовно розслідування існування расистських мотивів) – Під час розслідування насильницьких інцидентів державні органи несуть додаткове зобов'язання вжити усіх розумних заходів, аби встановити, чи існували расистські мотиви, і щоб визначити, чи почуття ненависті або упередженості, засноване на етнічному походженні, вплинули на розвиток подій. Звичайно, на практиці часто вкрай важко довести расистські мотиви. Державні органи мають вжити заходів, розумних за даних обставин, аби зібрати і зберегти доказову базу, дослідити в сукупності конкретні засоби, які допоможуть встановити істину, і ухвалити повністю мотивовані, безсторонні та об'єктивні рішення, не оминаючи увагою підозрілі факти, які можуть викривати діяння, мотивоване расовими міркуваннями. У даній справі державні органи, які розслідували повідомлення про жорстоке поводження із заявниками, мали у розпорядженні зроблені під присягою свідчення першого заявника, відповідно до яких він сам і другий заявник стали жертвами не лише тяжкого насильства, але й расистських образ з боку поліцейських, які вчинили щодо них жорстоке поводження. Окрім того, державні органи мали у розпорядженні спільний відкритий лист від *Greek Helsinki Monitor* і Грецького комітету за права меншин, у якому було наведено тридцять усних свідчень стосовно подібних інцидентів жорстокого поводження, завданого членам ромської громади. Суд вважає, що ці свідчення, в сукупності зі звітами міжнародних організацій стосовно повідомлень про дискримінацію з боку грецької поліції щодо ромів та подібних груп, включно з фізичним насильством і застосуванням надмірної сили, вимагали перевірки. У даній справі державні органи мали у своєму розпорядженні вірогідну інформацію, відповідно до якої стверджувані акти насильства були мотивовані расизмом, проте, ніщо не вказує на те, що вони дослідили цю проблему. Зокрема, вони нічого не зробили, аби перевірити свідчення

першого заявника, відповідно до яких він сам і другий заявник стали мішенями расистських образ, або ж інші свідчення, наведені у відкритому листі, де стверджувалось про подібне жорстоке поводження з ромами. Виглядає, що нічого не було зроблено, аби перевірити, чи один зі згаданих поліцейських вже був причетний до подібних інцидентів, або чи він вже був звинувачений у тому, що виявляв ворожість до ромів. Окрім того, схоже, не було проведено жодного розслідування, аби встановити, як інші поліцейські відділку у Міссолонгі виконували свої повноваження, якщо їм доводилось стикатися з групами етнічних меншин. Водночас, хоча представник *Greek Helsinki Monitor* під час судового розгляду справи заявників дав свідчення, і хоча ймовірний расистський мотив не міг пройти поза увагою суду, проте, виглядає, що ця проблема не привернула особливої уваги. Тому Суд робить висновок про порушення статті 14 в сукупності зі статтею 3 стосовно того, що державні органи не виконали своє зобов'язання вжити усіх можливих заходів аби встановити, чи могло дискримінаційне ставлення відіграти роль у згаданих подіях.

*Висновок:* порушення (одноголосно).

Стаття 41 – Суд присудив кожному заявникові 10 000 EUR на відшкодування моральної шкоди.